

Mestna občina
Ljubljana

Mestna uprava
Oddelek za kulturo

Ambrožev trg 7, 1000 Ljubljana
t: 01 306 48 45
glavna.pisarna@ljubljana.si, www.ljubljana.si

Številka: 90000-4/2024-5

Datum: 24. 4. 2024

Mestna občina Ljubljana

Mestni svet

1000 Ljubljana

Zadeva: Odgovor na pisno vprašanje oz. pobudo SK Levica glede obratovalnega časa Mestne knjižnice Ljubljana

Spoštovani,

mestna svetnica, Urška Honzak, Svetniški klub Levica, je na župana MOL naslovila pobudo in vprašanja glede obratovalnega časa Mestne knjižnice Ljubljana.

Povzetek pobude:

Mestna svetnica ugotavlja, da je skrajšani čas v nekaterih enotah knjižnic posledica sprejete zakonodaje (Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti) ter Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic. Nadaljuje, da se je delovni čas Knjižnice Otona Župančiča (KOŽ) skrajšal iz 63 ur na 55,5 h tedensko, da se je v enotah, kjer je zaposlena le ena oseba, delovni čas skrajšal, ker mora delodajalec zagotoviti odmor v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih.

Zahteva naslednje podatke: za koliko ur se je v letu 2023 zmanjšala letna odprtost oziroma dostopnost knjižnic v MOL v primerjavi z leti 2022 in 2021; katere ukrepe in storitve za večji in lažji dostop do knjižničnega gradiva namerava MOL sprejeti za večjo obiskanost knjižnic in posledično večjo bralno pismenost in koliko redno zaposlenih je trenutno v MKL v primerjavi s preteklimi tremi leti?

Odgovor Mestne knjižnice Ljubljana in Oddelka za kulturo MU MOL:

Najprej opozarjamo na netočnosti, zapisanih v pobudi oz. vprašanju in sicer v drugem odstavku (skrajšanje delovnega časa v knjižnici O. Župančiča): tedenski odpiralni čas v KOŽ se ni skrajšal za 7,5 ure na teden, temveč za 2,5 ure, in sicer s 63-urne odprtosti na 60,5 urno odprtost na teden (in ne na 55,5 urno, kot navaja mestna svetnica). Slovanska knjižnica je bila v letu 2023 odprta 75 ur na teden, v letu 2024 je prav tako odprta 75 ur na teden (večerna odprtost čitalnice). Knjižnici se res zapirata pol ure prej, tj. ob 19.30 (prej ob 20.00), s tem, da je v Slovanski knjižnici velika čitalnica vsem uporabnikom na voljo do 22.00.

Odgovori na zastavljena vprašanja:

- 1. Za koliko ur se je v letu 2023 zmanjšala letna odprtost oziroma dostopnost knjižnic v MOL v primerjavi z leti 2022 in 2021?*

Knjižnice so bile v letu 2021 odprte 52.319 ur, v letu 2022: 59.884,5 ur in v letu 2023 59.332 ur.

V letu 2023 se je skupna odprtost knjižnic glede na leto 2022 zmanjšala za 552,5 ur. Odpiralni čas se je v odstotkih zmanjšal za 0,92 %.

Razlog za zmanjšanje odprtosti knjižnic je njihova zaprtost zaradi objektivnih razlogov:

- a) Knjižnica Jurij Vega je bila zaprta od 1. 1. do 19. 6. 2023 (**prenova in selitev knjižnice** v nove prostore),
- b) Knjižnica Poljane in Knjižnica Nove Poljane je bila zaprta od 22.9. do 31.12. 2023 (**selitev enote** v prostore Centra Rog),
- c) Knjižnica Rog je bila zaprta od 30.10 do 4.11. zaradi poškodovanja oz. vandalizma.

Primerjave leta 2021 z leti 2022 in 2023 so nesmiselne zaradi zaprtosti knjižnic kot ukrepa države zaradi epidemije Covida -19.

Sicer se je skupna odprtost v letu 2023 v primerjavi z letom 2021 povečala (in ne zmanjšala, kakor predvideva vprašanje) za 7.013 ur.

2. *Katere ukrepe in storitve za večji in lažji dostop do knjižničnega gradiva namerava MOL sprejeti za večjo obiskanost knjižnic in posledično večjo bralno pismenost?*

Znotraj MOL uspešno deluje vrsta zavodov (Mestna knjižnica Ljubljana-MKL, Vodnikova domačija...), društev in neprofitnih organizacij ter posameznikov, ki delujejo na področju krepitev bralne kulture v najširšem pomenu in jih MOL finančno in tudi sicer podpira.

V MKL zagotavljamo usklajeno izvajanje projektov in dejavnosti, ki za podporo dvigu različnih pismenosti, predvsem bralne pismenosti in bralne kulture, potekajo v vseh knjižnicah v mreži MKL. Za predšolske otroke so na voljo: Ciciuhec, beremo z malčki in redne ure pravljic, za šolarje: Poletavci – poletni bralci, Rastem s knjigo; za mlade: NajPoletavci, Oddaj na natečaj v MKL, Rastem s knjigo, MINT (matematika, informatika, naravoslovje in tehnika) in projekta Noč v Mestni knjižnici Ljubljana – Noč z Leonardom in širjenje dejavnosti kreativne mreže v MKL. Za družine je so na voljo: Doživimo veselje!, Zvedavo v naravo – od umetnosti do fizike, Petek – družinski zadetek in Pravljичne vzgojnice; za odrasle: bralni projekti Mesto bere, Slovanski fokus in Ena knjižnica – ena knjiga, bralna akcija NaBeri minute in Knjižica na delovnem mestu, Pripni poezijo, Literarni abonma, projekt zdravstvene pismenosti Borze zdravja; za starejše: Regijski domoznanski natečaj za starejše: Moj kraj nekoč in danes; in drugi tematski sklopi prireditvev.

V letu 2023 smo nadaljevali s ciklom bralnega projekta Mesto bere, na knjižni seznam smo uvrstili 60 knjižnih naslovov zbirk kratkih zgodb sodobnih avtorjev, sodelovalo je 351 bralcev, prejeli smo 2.351 mnenj.

MKL je v letu 2023 ustanovila Center za promocijo branja odraslih, kar tudi v prihodnje ostaja naš osrednji projekt, namenjen literarnim vsebinam in dogodkom, in kjer tudi v številnih bralnih skupinah promoviramo branje kakovostne literature. Omenjeni Center bo v prihodnje še bolj strateško usklajeval aktivnosti na področju promocije branja, ki imajo sicer v MKL že dolgo tradicijo. S podporo Centra za promocijo branja odraslih želimo poskrbeti za usklajeno spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti za različne ciljne skupine uporabnikov. Vodila nas bo skrb za razvoj strokovnih pobud in bralnih projektov za povezovanje akterjev na področju branja in bralne kulture.

Tudi sicer v MKL izvajamo usposabljanja uporabnikov za različne oblike pismenosti (digitalna in računalniška, informacijska, zdravstvena, vizualna, dediščinska, znanstvena in tehnološka; skrb za ostale pismenosti - družinska, glasbena, finančna ipd.), s poudarkom na dvigu digitalnih kompetenc za državljane.

Poleg projektov in dogodkov za spodbujanje branja in širjenje bralne kulture članom omogočamo vrsto storitev za lažjo uporabo knjižnice:

- a) Naročanje gradiva iz druge knjižnice v mreži MKL: člani si lahko naročijo gradivo v svojo »lokalno« knjižnico in jim ga tja posebej pripeljemo, v letu 2023 so tako naročili 16.095 enot gradiva.

- b) Vračilo gradiva v drugo knjižnico v mreži MKL: člani lahko vrnejo gradivo v katerikoli knjižnici v MKL, ne glede na to, v kateri so si ga izposodili, v letu 2023 so na tak način vrnili 50.320 enot gradiva, od tega 7.843 v paketniku.
- c) Prezem gradiva v paketnikih: člani lahko naročijo in prevzamejo naročene gradivo v paketnikih 24/7, tudi v času zaprtih knjižnic. V MKL imamo 60 paketnikov, ki se nahajajo pred 8 knjižnicami.
- d) Obisk na domu: ostarele, trajno bolne in invalidne člane na njihovo željo obiskujemo na domu z izbranim gradivom, trenutno na ta način redno s knjigami oskrbujemo 14 članov v MOL, v letu 2023 smo jim dostavili 426 enot gradiva.
- e) Spletne storitve – oddaljen vpis v knjižnico, e-ponudba: e-knjige (v letu 2023 Biblos in v letu 2024 kmalu tudi COBISS Ela), zvočne e-knjige (Audibook), pretočne vsebine (Kanopy, Baza slovenskih filmov), kar med drugim uporabljajo številni člani, ki živijo in delajo v tujini.
- f) Bibliotekarji, zaposleni v MKL, mesečno pripravljajo vsebinske in slikovne predstavitve: leposlovje in stroka, glasba, filmi, igrače. Priporočila objavljamo na spletni strani in ustvarjamo katalog priporočenega gradiva, vsako leto med 900 in 1.000 naslovi. Prav tako smo aktivni na nacionalnem portalu Dobreknjige.si, kjer smo v MKL že drugo leto zapored dobili priznanje za bibliotekarja - najboljšega vnašalca pisnih anotacij, vsebinskih priporočil dobrih knjig.
- g) Zaposleni v Centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo – Pionirska vsako leto pripravijo pregled celotne produkcije otroške in mladinske literature z vrednotenjem v monografiji Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig ter podelijo znak in priznanja Zlata hruška.

V MOL se zavedamo pomena knjige in branja, zato smo po izjemno uspešno izvedenem Unescovem projektu Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 v letu 2015 kandidirali za sprejem v Unescovo mrežo kreativnih mest (Unesco Creative Cities Network – UCCN, <https://www.unesco.org/en/creative-cities>) in prejeli stalni naziv mesto literature. Naziv mesto literature združuje 53 mest (v celotni mreži kreativnih mest deluje 350 mest), ki spodbujanje bralne kulture in knjigo nasploh postavljajo v ospredje svojih kulturnih politik. Pisarno Ljubljane – Unescovega mesta literature upravlja zavod Divja misel, ki izvaja številne projekte, s katerimi povezuje vse člene knjižne verige (od pisateljev do bralcev).

Ljubljana je od leta 2017 nosilka naziva Branju prijazna občina. Naziv za obdobje treh let z možnostjo podaljšanja podeljuje Skupnost občin Slovenije in Združenje splošnih knjižnic in Ljubljani so ta naziv decembra 2023 že drugič podaljšali.

Pomemben del programa na področju spodbujanja bralne kulture izvaja Vodnikova domačija Šiška, ki jo programsko upravlja zavod Divja misel in se je v letu 2023 zaradi celovite prenove začasno preselila v središče mesta, v prostor Trubarjeve hiše literature. S kontinuiranim programom, ki zajema različne ciljne skupine, je pomembno knjižno prizorišče, ki z različnimi programi sega v različne mestne predele. Knjižnica pod krošnjami je tako na 8 bralnih otokih v mestu (Park Tivoli, Vrt Muslimanskega kulturnega centra, Trnovska plaža, Vrt Plečnikove hiše, Atrij Galerije ŠKUC, Spominčica v Savskem naselju, Fužine, festival Junij v Ljubljani v Parku Zvezda) vabila k branju in sodelovanju na različnih dogodkih. Ob tem je potrebno poudariti, da pri vzpostavitvi in delovanju posameznih enot Knjižnice pod krošnjami tesno sodelujejo z akterji v lokalnem okolju (prostovoljci, nevladne organizacije, javni zavodi, četrtne skupnosti).

Na Vodnikovi domačiji skrbijo tudi za promocijo dediščine Valentina Vodnika. Vsako leto 3. februarja, ko bi Vodnik praznoval rojstni dan, pripravijo Vodnikovanje. V sodelovanju z ZRC SAZU (dr. Luka Vidmar) in NUK (Marijan Rupert) so pripravili video prispevek o Valentinu Vodniku, sprehod po Vodnikovi Ljubljani in obisk rokopisne zbirke NUK.

V letu 2023 so na Vodnikovi domačiji izvedli 194 dogodkov za različne ciljne skupine, ki jih je obiskalo 32.500 ljudi. Še posebej skrbno pripravljajo otroški program in program za mlade: Nedelce, Pravljični studio, Otroški knjižni festival in Festival Itn. Na Vodnikovi domačiji center so v letu 2023 izvedli pet razstav z bogatim spremljevalnim programom: *Tu nas najdete*, skupinska razstava mlade ilustracije, na kateri se je predstavilo 22 ilustratoric in ilustratorjev mlajše generacije, ki v svojih delih z raznolikimi pristopi delujejo na področju ilustracije, *Osmomarčevska pop up prodajalna knjig in ilustracij*, kjer so

lahko obiskovalci izbirali med 70 knjižnimi naslovi domačih založnikov ter 18 ilustracijami domačih avtoric, omejenih serij in izvirnikov; *Živel strip! Živela animacija!*, zaključna razstava udeležencev natečaja, na katerega je prispelo 418 stripovskih del, ki jih je ustvarilo 329 učencev in 127 dijakov iz Slovenije, preko 150 osnovnošolcev in 31 srednješolcev pa je ustvarilo 31 kratkih animiranih filmov (razstavo so pripravili v koprodukciji s Forumom Ljubljana). Poleg tega je bila odmevna razstava ilustratorke Ane Zavadlav Pokrajine Calvinovih pravljic, na kateri je prikazan proces ustvarjanja od skic do končnih ilustracij, nastalih za obsežno zbirko pravljic. Posebej uspešen in dobro obiskan pa je že tradicionalni *Decembrski sejem ilustracije*, na katerem je sodelovalo 32 slovenskih ilustratork in ilustratorjev in ki je spodbudil nastanek Centra ilustracije, fizičnega in spletnega prostora, ki predstavlja, povezuje in izobražuje domače ustvarjalke in ustvarjalce s področja ilustracije. Splošno in strokovno javnost doma in v tujini seznanja s širokim in raznolikim poljem slovenske ilustracije, predstavlja njene aktivne ustvarjalce, ob tem pa obvešča o aktualnih dogodkih, povezuje prostore in organizacije ter skrbi za profesionalizacijo področja.

Projekt Pravljični studio je prejel nagrado Zlata kocka 2023, ki jo uspešnim kulturno-umetnostnim projektom, ki delujejo na področju prostora podeljuje Center za arhitekturo Slovenije. Uvrstil se je tudi med 6 nominirancev za evropsko nagrado Art Explora v kategoriji manjših organizacij, ki jo podeljuje pariška Académie des beaux-arts.

MOL je od leta 2021 do 2024 preko javnih razpisov podprl 35 kulturnih projektov s področja spodbujanja branja ter jih sofinanciral v višini 86.200,00 EUR. Vsa ta leta podpiramo tudi literarni festival Fabula, ki gosti uveljavljene svetovne avtorje, ob njihovih obiskih pa izidejo tudi prevodi njihovih del po dostopnih cenah. V letu 2024 so Ljubljano obiskali Oksana Zabužko, Tatiana Tîbuleac, José Luís Peixoto, Lászlo Krasznahorkai in, v letu 2024 pa Maria Mikhailovna Stepanova, Kapka Kassabova, Lucie Faulerová, Milena Marković, Georgi Gospodinov Georgiev in Pol Guasch. Festival smo v obdobju od leta 2020 do 2024 sofinancirali v skupni višini 274.000,00 EUR.

V letu 2020 smo v okviru Javnega razpisa za izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v letih 2020 - 2023 sofinancirala MOL, prvič podprli tudi dva programa spodbujanja bralne kulture – zavod Divja misel in Društvo slovenskih pisateljev, v novem programskem obdobju 2024 – 2027 pa dodali še program Društva slovenskih književnih prevajalcev in te programe sofinancirali v višini 195.300,00 EUR. S tem sledimo ciljem iz strateških dokumentov, in sicer trajno zagotavljanje in široka dostopnost do kakovostnih vsebin s področja knjige in branja.

Spodbujanju bralne kulture in dviganju zavesti o pomenu oblikovanja domačih knjižnic je namenjen projekt *Ljubljana bere*, v okviru katerega od leta 2008 vsako leto obdarimo triletnike in prvošolce, od leta 2022 pa tudi četrtošolce z vrhunsko izvirno slovensko slikanico živečih avtoric in avtorjev, ki jo izberemo na javnem razpisu. V tem obdobju je knjigo prejelo preko 130.000 otrok. Triletniki knjigo prejmejo ob sistematskem pregledu pri izbranem pediatru, prvošolci na prvi šolski dan, četrtošolci pa ob obisku šolske knjižnice (izbrana knjiga je praviloma uvrščena tudi na seznam za osvojitve bralne značke v 4. razredu). Pri izvajanju tega projekta aktivno sodelujemo z ljubljanskimi osnovnimi šolami in pediatri. V šolskem letu 2023/24 so triletniki prejeli knjigo O začaranem žabcu avtorja Andreja Rozmana Roze in ilustratorja Zvonka Čoha, prvošolci knjigo Tik je šel v gozd po drva avtorja Rama Cunte in ilustratorja Mihe Haja, četrtošolci pa knjigo Deček Brin na domačem kolišču avtorja Sebastijana Preglja in ilustratorja Jureta Engelsbergerja.

Mestna občina Ljubljana letno podeljuje Župančičeve nagrade, najvišje nagrade mesta na področju kulture in umetnosti. Že to, da nagrade nosijo ime po velikem pesniku in mislecu, izpričuje odnos mesta do knjige, prav tako pa o tem priča izbor nagrajencev, saj so v zadnjih treh letih nagrado prejeli tudi literarni ustvarjalci Dušan Šarotar, Saša Pavček in Nina Dragičević.

Podpirali smo projekt Mance Košir *Večeri z Manco Košir – pogovor o knjigah in ljudeh*, ki je tri leta enkrat mesečno potekal v Švicariji.

Redno smo prisotni na knjižnem sejmu na Slovenskem knjižnem sejmu, literarnem festivalu v Pulju, leta 2023 pa smo v organizaciji pisarne Ljubljane – Unescovega mesta literature sodelovali tudi na Frankfurtškem knjižnem sejmu v okviru predstavitve Slovenije kot častne gostje sejma, in sicer s pogovorom med dr. Alenko Zupančič in ddr. Aljošo Pužarjem, prav tako pa je so sodelavke Vodnikove

hiše pripravile prezentacijo slovenske ilustracije tako na knjižnem sejmu v Frankfurtu in na sejmu otroške knjige v Bologni, kjer je bila Slovenija prav tako častna gostja.

3. *Koliko redno zaposlenih je trenutno v MKL v primerjavi s preteklimi tremi leti?*

Trenutno število zaposlenih v MKL je 219, od tega 5 oseb s posebnimi potrebami/oviranostmi. Ob združevanju v enotni zavod MKL leta 2009 je bilo 224 zaposlenih, od tega tri osebe preko javnih del in tri osebe s posebnimi potrebami/oviranostmi.

4. *Kolikšno je število fizičnih obiskov knjižnic na prebivalca v MOL v primerjavi s preteklimi tremi leti?*

V letu 2022: 4,7 in v letu 2023: 5,1.

5. *Koliko je lokacij, v katerih dela le en zaposleni?*

14 knjižnic, v nekaterih občasno, ob dnevih in urah z večjim obiskom, tudi po dva (zaposleni + zaposleni, zaposleni + študent), v nekaterih od teh pa stalno en sam.

6. *Kako je MKL zaposlenim zagotavljala z zakonodajo zagotovljeno delavsko pravico do odmora do sprejema Zakona o evidencah?*

Do sprejema omenjenega zakona smo delavsko pravico do odmora zagotavljali v skladu s tedaj veljavnimi zakonskimi določili, pri tem pa smo zasledovali najustreznejše rešitve, ki so šle v dobrobit zaposlenega pri usklajevanju zasebnega oz. družinskega življenja z obvezami delovnega razmerja in zagotavljanjem ustrezne odprtosti naših knjižnic.

7. *Kakšna je politika zaposlovanja v MKL v korelaciji s predvideno širitvijo knjižnične mreže (Brdo, Šmartno)?*

V vsaki knjižnični enoti zagotavljamo ustrezno število zaposlenih za izvajanje knjižnične dejavnosti v skladu z zakonskimi določbami. Več: <https://www.mklj.si/informacije-javnega-znacaja>

Lep pozdrav,

Dr. Teja ZORKO
Direktorica
Mestna knjižnica Ljubljana

Handwritten signature of Mateja Demšič

Mag. Mateja DEMŠIČ
Sekretarka – vodja oddelka

